

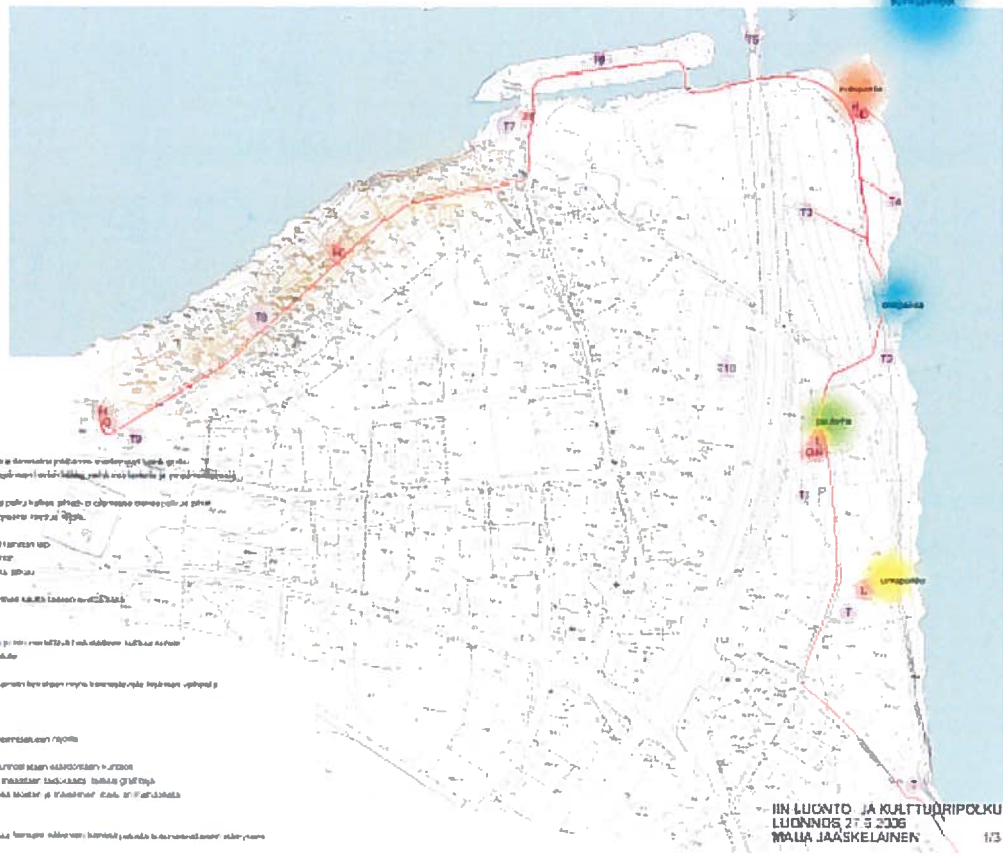
LOPPURAPORTTI

IIN KULTTUURIMAISEMAREITTI

Culture landscape route of Ii

2010-2013

- joiden ositt.
- valtuutuksen alaisu.
- valtuutuksen alaisu.
- O: oopperakuja
- H: hautausmaa
- L: luterilainen
- T: tanssitalo
- P: puutarha

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

SISÄLLYSLUETTELO

1. Hankkeen toteuttajan nimi.....	3
2. Hankkeen nimi ja hanketunnus	3
3. Yhteenveto hankkeesta.....	3
4. Raportti.....	3
4.1. Hankkeen tavoitteet	3
a. Ylemmän tason tasoitteet	3
b. Hankkeen tavoitteet	3
4.2. Hankkeen toteutus	4
c. Toimenpiteet	4
Koskiniemen puistoalue	4
Kauppilantie	4
Kulttuuriopastaulut	4
Kirkkopuustikon valaistus.....	5
Liikenneopasteet.....	5
Urakkaan kuulumattoman ympäristön parannustyöt.....	5
d. Aikataulu	5
e. Resurssit.....	5
f. Toteutuksen organisaatio.....	5
g. Kustannukset ja rahoitus	6
h. Raportointi ja seuranta.....	6
i. Toteutusoletukset ja riskit.....	6
4.3. Yhteistyökumppanit.....	6
4.4. Hankkeen tulokset ja vaikutukset.....	6
5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi.....	7
6. Allekirjoittajat ja päiväys.....	7
Liite	8

1. Hankkeen toteuttajan nimi

lin kunta.

2. Hankkeen nimi ja hanketunnus

lin Kulttuurimaisemareitti.

Hankkeen numero: 7463

Dnro: 2297/3570-2009

3. Yhteenveto hankkeesta

lin kulttuuriperintöalueita yhdistävän, jokivartta pitkin lin Haminasta taidekeskus KulttuuriKauppilaan kulkevan kulttuurimaisemareitin tarkoitus on tarjota sosiaalista ja henkistä hyvinvointia edistävä, kaikille avoin ja laadultaan yleishyödyllinen pysähtymisen paikka kiireiseen maailmaan. Luonnonmaisemaltaan kaunis ympäristö kunnan keskuksen ja valtatie välittömässä yhteydessä on muokattu kohteeksi, joka tarjoaa jokaiselle jotain: luonnon erityispiirteet, paikallishistoria elävine tarinoineen, kalastuskulttuuri sekä valmistettavat luontotaideteokset muodostavat kokonaisuuden, joka kohdistuu niin maaseudun kuin kaupunginkin virkistyskäyttäjille, kuntalaisille yhteisöllisyyden ja omien juurien löytämisen kautta, kulttuuri- ja luontomatkailijoille, sekä ainutlaatuisena luontotaiteen puistoalueena kaikille niille, jotka näkevät kansainvälisen ammattitaiteen teokset yhtenä lin innovatiivisen elinvoimaisuuden ja vetovoimaisuuden lähteenä. lin kulttuurimaisemareitti rakennettiin pääosin kesällä 2011, jolloin reitille valmistuivat sen luonto-, kalastus- ja historiaosuudet. Hankkeen kulttuuri- ja taideosion ympäristötaideteokset valmistuivat kesällä 2010 saaden täydennystä kesällä 2012. Vuoden 2012 aikana reitti saatiin viimeistelyä valaistuksen osalta ja vuoden 2013 alussa alueelle johdattavat opastaulut saatiin valmiiksi. Hanketta hallinnoi lin kunta ja tulokset ovat yleishyödyllisesti kaikkien käytettävissä.

4. Raportti

4.1. Hankkeen tavoitteet

a. Ylemmän tason tavoitteet

Hankkeen ylemmän tason tavoitteena oli edistää maaseutu-kaupunki -vuorovaikutusta, alueen vetovoimaa, alueellista yritystoimintaa ja sen toimintaympäristöä, kansainvälistymistä sekä maaseudun asukkaiden sosiaalista ja henkistä hyvinvointia. Lisäksi hankkeella pyrittiin tukemaan kestävästä kehityksestä, kulttuuriperintöalueiden arvostusta ja kunnostusta sekä ympäristörakentamisen mahdollisuuksia alueella.

b. Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena oli edistää yritystoimintaa sekä parantaa alueen toimintaympäristöä: 1.) edistämällä ohjelmalveluita, majoitus- ja kauppapalveluiden käyttöä sekä kansainvälistä matkailua lissä ja Oulun seudulla (korkeatasoisen kansainvälisen ammattitaiteen kulttuurimatkailukohteet puuttuvat täysin alueelta); 2.) lisäämällä alueen

kulttuuripalveluista syntyvää yritystoimintaa ja ympäristörakentamista (kulttuuriperintöalueiden ja luonnon ympäristön vaaliminen ekologisesti kestäväällä tavalla); 3.) parantamalla alueen imagoa ja vetovoimaisuutta sekä tuomalla runsaasti alueellista, kansallista ja kansainvälistä julkisuutta.

Hankkeella pyrittiin vaikuttamaan maaseutu- ja kaupunki-vuorovaikutukseen sekä vetovoimatekijöiden vahvistamiseen: Hankkeella haluttiin edistää elinkeinorakenteen monipuolistamista maaseutualueella; alueen kansainvälistymistä sekä sosiaalista ja henkistä hyvinvointia.

4.2. Hankkeen toteutus

Iin Kulttuurimaisemareitti kulkee Iin Wanhasta Haminasta Koskiniemen ympäristötaidepuiston kautta taidekeskus KulttuuriKauppilaan. Reitin varrelle on rakennettu levähdys- ja tapahtumapaikkoja, ja sen varrelta löytyy myös kulttuuriopastauluja, jotka valaisevat alueen kulttuurihistoriaa.

c. Toimenpiteet

Koskiniemen puistoalue

Hankkeen merkittävin rakennustyö on koskenut Koskiniemen aluetta, joka sijaitsee valtatie neljän ja lijoen välissä, kuntakeskuksen välittömässä yhteydessä. Koskiniemeen on valmistunut hankkeen tuloksena puistoalue, jota kiertää rakennettu esteetön kivituhkapinnoitettu polku. Alue on raivattu siten, että valtatie neljälle avautuu jokinäkymä. Puistoalueelle on sijoitettu valaisimia ja tapahtumapaikkoja, kuten eväspaikka, onkipaikka ja leipäkivien heittopaikka. Onkipaikan puinen laiturituhoutui korjauskelvottomaksi kevään 2012 tulvissa. Ely-keskuksen rakennustarkastajan lausunnon mukaisesti laiturit on korvattu maarakenteella, sillä puurakenteisen laiturin kestävyydelle ei ole takeita.

Pohjoisen ympäristö- ja veistotaiteen ART li Biennaali 2012:n taideteokset on sijoitettu puistoon. Teoksia on puistoalueella tällä hetkellä yhteensä seitsemän kappaletta. Hankkeen tuloksena alueesta on muodostunut Ympäristötaidepuisto (Environmental Art Park of Ii), jonne on tarkoituksena sijoittaa myös tulevien biennaalien ympäristötaideteokset. Näin ollen puisto toimii virkistysalueen lisäksi myös merkittävänä kulttuurimatkailukohteena.

Puistoalueen viereen on rakennettu asfaltoidut ja laatoitetut pysäköintialueet noin seitsemälle henkilöautolle. Pysäköintialueet on tarkoitettu kulttuurimaisemareitillä ja ympäristötaidepuistossa vieraileville.

Kauppilantie

Koskiniemen puistoalueelta taidekeskus KulttuuriKauppilaan johtavan Kauppilantien varrelle hanke on sijoittanut kaksi levähdyspaikkaa sekä kulttuuriopastauluja, jotka kertovat alueen kulttuurihistoriasta, kuten alueen kirjailijoista, tervanpoltosta ja Illinsaaresta.

Kulttuuriopastaulut

Koko reitin varrelle Wanhasta Haminasta taidepuiston kautta KulttuuriKauppilaan on sijoitettu kulttuuriopastauluja. Opastauluja on kaikkineen 23 kappaletta ja niiden sisällöstä on vastannut ennen kaikkea historioitsija Pertti Huovinen. Opastaulujen sisältöä koosti

kesällä 2011 kulttuurituottaja Heidi Kuukasjärvi. Haminan taulujen osalta järjestettiin kesällä 2011 asukastiedotustilaisuus, jossa kysyttiin haminalaisten mielipidettä taulujen sijoitteluun. Kaksikielisistä tauluista on saatu hyvää palautetta.

Kirkkopuistikon valaistus

lin kirkon vieressä sijaitsevan kirkkopuistikon valaistus suunniteltiin keväällä 2012 ja toteutettiin alkusyksystä 2012. Valaistus mahdollistaa sen, että puistikossa on mahdollista liikkua myös iltaisin.

Liikenneopasteet

Jotta vierailijat löytäisivät kulttuurimaisemareitin eri kohteet paremmin, teiden varsille teetettiin uusia opastauluja. Maanteille 4 ja 18756 sijoitettavat ympäristötaidepuisto - opastaulut valmistuivat alkuvuodesta 2013. Tauluja ei voitu pystyttää maastoon ennen hankkeen päättymistä helmikuussa 2013 vuodenajan takia, joten taulut pystytetään omakustanteena maastoon heti, kun se on lumien sulettua mahdollista.

Urakkaan kuulumattoman ympäristön parannustyöt

Puistoalueen valmistumisen jälkeen alueelta poistettiin vielä ylimääräisiä risuja ja puiston polku suolattiin, jotta se sitoisi paremmin polusta irtoavaa pölyä.

Taidekeskus KulttuuriKauppilan ympäriltä sekä jokivarresta raivattiin pajukkoa syksyllä 2012. Pajukon raivauksen ansiosta kulttuurimaisemareitiltä on parempi näköyhteys joelle ja taidekeskuksen miljöö pääsee paremmin esille.

d. Aikataulu

Hanke käynnistyi vuonna 2011 ja se saatiin päätökseen helmikuussa 2013. Hankkeelle haettiin vuoden jatkoaikaa, koska kaikkia toimenpiteitä ei saatu tehtyä hankkeen alkuperäiseen määräaikaan mennessä. Hanke kesti odotettua pitempään, sillä esimerkiksi opastaululupien käsittelyaikataulut olivat odotettua pidemmät.

e. Resurssit

Hankkeen kokonaiskustannusarvio oli 138 000 €. Ensimmäinen maksuhakemus toimitettiin JoMMA ry:lle 16.11.2011, jolloin kustannuksia oli syntynyt 115 480,23 euron arvosta. Loppumaksatukseen kustannuksia kertyi 15 254,36 euron arvosta. Näin ollen hankkeen kokonaiskustannukset ovat 130 734,59 €. Hankkeen budjetti jäi alijäämäiseksi, sillä urakkaan kuulumattoman ympäristön parannustyöt tehtiin kokonaan kunnan omalla panostuksella hyödyntämällä tukityöllistettyjen työpanosta, jolloin työstä ei kertynyt kustannuksia hankkeelle.

f. Toteutuksen organisaatio

Hanketta hallinnoi lin kunta. Hankkeen vastuuhenkilönä toimii tekninen johtaja Markku Vitikka.

Hankkeen yhteyshenkilönä toimii 26.6.2013 saakka vs. kulttuurivastaava Mari Maunu (mari.maunu@ii.fi ja puh. 050 3950 313). Kulttuurivastaava Leena Lämsä (ent. Vuotovesi) jatkaa yhteyshenkilönä 27.6.2013 alkaen (leena.lamsa@ii.fi ja puh. 050 3950 313).

g.Kustannukset ja rahoitus

Ks. kohta 4.2. e: resurssit.

h.Raportointi ja seuranta

Hankkeen ohjausryhmä on kokoontunut 22.2.2011, 13.4.2011, 8.11.2011 ja 25.4.2013. Ohjausryhmä on vastannut hankkeen suurten linjojen seurannasta ja maksatushakemusten hyväksynnästä.

Lisäksi hanketta on viety eteenpäin pienemmissä kokouksissa, kuten työmaakokouksissa ja aikatauluseurannoissa. Näistä on tehty muistiot.

i. Toteutusoletukset ja riskit

Hanke on saanut positiivista palautetta sekä kuntalaisilta että valtakunnallisilta medioilta, kuten Yleisradiolta. Riskinä hankkeessa on ollut kulttuuriopastaulujen sekä levähdys- ja eväspaikkojen kestävyys. Kohteet saattavat joutua ilkvallan kohteeksi tai sääolosuhteet voivat heikentää niiden kuntoa.

4.3. Yhteistyökumppanit

Hankkeen yhteistyökumppaneina ovat toimineet lin seurakunta, lilaakso Oy, lin Yrittäjät, Etelä lin kalastus- ja jakokunta sekä KulttuuriKauppila li ry.

4.4. Hankkeen tulokset ja vaikutukset

lin Kulttuurimaisemareitti on Pohjois-Suomen ensimmäinen kansainvälinen ympäristötaiteen keskus, jonka vaikutukset ulottuvat aina kuntalaisista matkailijoihin, alueen identiteetin tukemisesta elinkeinoympäristön monipuolistamiseen ja paikallisesta virkistyskäytöstä kansainvälisen imagon kehittämiseen. Hankkeen aikana valmistunut Ympäristötaidepuisto on merkittävä ympäristötaiteen esilletuoja, joka tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet ympäristötaidekokonaisuuden kehittämiseksi myös tulevaisuudessa.

Hanke on tukenut JoMMA ry:n tarkoitusta "edistää toiminta-alueen ihmisten omatoimista osaamista kehittämällä yleisiä edellytyksiä ihmisen taloudelliselle, sosiaaliselle ja henkiselle hyvinvoinnille ja toimia maaseudun elinvoimaisuuden edistämiseksi" (JoMMA ry:n maaseutuohjelma 2007-2013), sillä hankkeen kohderyhmänä ovat olleet maaseudun asukkaat. Lisäksi hanke on tukenut maaseutu-kaupunki -vuorovaikutusta: arvokkaiden kulttuuriperintöalueiden (Wanha Hamina, Pappilan ja Kauppilan alueet) vaalimista elinvoimaisuuden ja yhteisöllisyyden lähteenä sekä kulttuuri- ja matkailualan edistämistä nimenomaan innovatiivisten toimintamuotojen kautta.

Hankkeen tuloksena alueelle on muodostunut uusia kulttuurimatkailupaketteja kuten opastettuja kävelykierroksia lin Wanhassa Haminassa ja kulttuurimaisemareitillä.

Matkailupakettien kehittämistä jatketaan tulevaisuudessa, mutta hanke on jo nyt luonut hyvät edellytykset erilaisten pakettien suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Kulttuurimaisemareitistä on tullut paljon positiivista palautetta sekä kuntalaisilta että matkailijoilta. Ympäristötaidepuistosta on tullut suosittu paikallisten lenkkeily- ja virkistysalue ja ympäristötaideteokset ovat toimineet monelle arjen piristäjinä.

5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

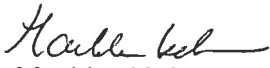
Kulttuurimaisemareitti tarjoaa hyvät mahdollisuudet kehittää alueen matkailullista tuotteistamista. Kulttuurimaisemareitti -hankkeen tuloksia hyödynnetäänkin lin kunnan hallinnoimassa ja opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa lin Wanhan Haminan matkailullinen tuotteistaminen -hankkeessa, joka aloitetaan vuonna 2013.

Kulttuurimaisemareitin ympärille on mahdollista kehittää innostava, uusia teknologioita hyödyntävä oppimisympäristö, jonka avulla koululaiset voivat oppia lin historiasta, kulttuuriperinteestä sekä esimerkiksi ympäristötaiteesta. Tarkoituksena on, ajatusta uudeltaisesta oppimisympäristöstä suunnitellaan yhdessä lin lukion ja yläkoulun kanssa, ja että idea saadaan jossain vaiheessa hankkeeksi.

Ympäristötaidepuistoa kehitetään jatkossa sijoittamalla sinne tulevien Pohjoisen ympäristö- ja veistotaiteen ART li Biennaalien taideteokset. Näin puistosta muodostuu vähitellen yksi Pohjois-Euroopan merkittävimmistä ympäristötaiteen puistoista.

6. Allekirjoittajat ja päiväys

lissä 26.4.2013,

Markku Kehus
kunnanjohtaja
lin kunta

Liite

Selvitys rakennustyön toteuttamisesta

Rakennuttajan kustannukset	1668,05
Suunnittelu	5393,96
Polun rakentaminen	99465,12
<i>raivaustyöt</i>	
<i>maarakenteet</i>	
<i>valaistus</i>	
<i>levähdyskohteet varusteineen</i>	
<i>viimeistelytyöt</i>	
Puuston harventaminen puistoalueelta	4479,39
Infotaulut	6998,49
Ympäristöteosten materiaalit	3059,22
Kirkkopuiston valaistus	7500,00
Liikenneopasteet	1698,90
Urakkaan kuulumattoman ympäristön parannustyöt	471,46
Yhteensä	130734,59

Valittu urakoitsija on toteuttanut polun rakentamisen siihen kuuluvine raivaustöineen, maarakenteineen, valaistuksineen, levähdyskohteiden varustuksineen sekä viimeistelytöineen. Omaan työhön tai erillishankintoina on toteutettu puuston harventaminen, infotaulut, ympäristötaideteokset, opastekyltit ja kirkkopuiston valaistus. Kunnan tilaamina ovat toimineet arkkitehti Anita Yli-Suutala sekä pienen sähkösuunnittelun toteuttaja.